

JAN MARIAN CZARNECKI

HENRYK WAWRZYNIAK

GRUPA

„KONSPIRACYJNE WOJSKO

POLSKIE”

22 lipca 1928 roku w Tomaszowie Mazowieckim w rodzinie Stefana Lecha Czarneckiego, urzędnika starostwa w Piotrkowie Trybunalskim i Antoniny Eleonory z Rychterów, nauczycielki szkoły powszechnej zamieszkujących na ul. Wiejskiej 11, rodzi się drugi syn, który na chrzcie otrzymuje imiona Jan Marian. Do siódmego roku życia wychowuje się w domu przy rodzicach. W 1935 roku zostaje posłany do szkoły powszechnej nr 4 na ulicy św. Tekli, którą kończy, już po wybuchu wojny w 1940 roku, na szóstej klasie i zaczyna doksztalać się na tajnych kompletach. Od początku okupacji niemieckiej rwie się do działalności konspiracyjnej, ale uniemożliwia mu to jego młody wiek. Dopiero po ukończeniu 15 roku życia, w listopadzie 1943 roku zostaje zaprzysiężony, jako łącznik pod pseudonimem „Grom” do kompani AK Mieczysława Remisza ps. „Chaber”. Po wstąpieniu swojego starszego brata Stefana, w październiku 1944 roku, do 25 pp AK zostaje łącznikiem między obwodem Tomaszów i pułkiem do czasu jego rozwiązania, jednak bezpośrednio ze względu na swój wiek w żadnych akcjach militarnych nie uczestniczy. Po wkroczeniu do Tomaszowa w styczniu 1945 roku wojsk sowieckich Czarnecki podejmuje dalszą naukę w Państwowym Gimnazjum Ogólnokształcącym dla Dorosłych pozostając przy rodzicach. Po zaangażowaniu się brata Stefana, początkowo w miejskim patrolu ROAK, a później NZW, zostaje łącznikiem między patroliem, a oddziałem leśnym ppor. Mariana Kubiaka ps. „Babinicz”. Jako, że nadal nie bierze udziału w żadnych zbrojnych akcjach nie ujawnia się więc w sierpniu 1945 roku. W końcu maja 1946 roku zostaje przez Wacława Szewczyka завербовany do jego oddziału KWP i bierze udział w odprawie w lasach lubieńskich pod pseudonimem „Orlik”. We wrześniu 1946 roku nawiązuje kontakt z oddziałem KWP Stanisława Jaworskiego ps. „Upiór” i zostaje jego wywiadowcą na terenie miasta. Na zalecenie „Upiora” ujawnia się w dniu 14 kwietnia 1947 roku przed komisją amnestijną WUBP w Łodzi, na co otrzymuje zaświadczenie o numerze 18115, zataja jednak fakt posiadania broni. Na początku 1947 roku kończy czwartą klasę gimnazjum i po ujawnieniu w kwietniu rozpoczyna edukację w Państwowym Liceum

Pedagogicznym w Tomaszowie, które kończy w czerwcu 1948 roku dużą maturą. Po wakacjach zdaje egzamin na Wyższą Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi i podejmuje tam naukę¹.

Jan Marian Czarnecki ps. "Grom", „Orlik” - 1947 rok

(zdjęcie z Archiwum IPN Łódź)

Na jesieni 1948 roku Czarnecki spotyka się na ulicy w Tomaszowie z Jerzym Smolarczykiem, w okresie okupacji wywiezionym na roboty do Niemiec, który po wyzwoleniu w 1945 przez armię angielską zaciągnął się do armii generała Andersa i powrócił do Polski dopiero wiosną 1946. Z powodu tego, że po amnestii 1947 roku wszelka działalność

¹ **IPN Ld 6/1971**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Czarnecki Jan, imię ojca: Stefan, data urodzenia: 22-07-1928; Chrzanowski Jan, imię ojca: Józef, data urodzenia: 15-10-1924; Robert Włodzimierz, imię ojca: Jan, data urodzenia: 12-10-1927, oskarżeni o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., dokonywanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 85 – 87; **IPN Ld pf 12/572**, Akta śledztwa przeciwko: Czarnecki Jan, imię ojca: Stefan, data urodzenia: 22-07-1928; Chrzanowski Jan, imię ojca: Józef, data urodzenia: 15-10-1924; Robert Włodzimierz, imię ojca: Jan, data urodzenia: 12-10-1927 i inni, podejrzani o przynależność do Konspiracyjnego Wojska Polskiego (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca do grudnia 1949 r., napad rabunkowy na kasjera Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Ujeździe we wrześniu 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej, k. 10 – 11, 93 – 94.

niepodległościowa na terenie Tomaszowa w zasadzie zamiera, proponuje on Czarneckiemu stworzenie podziemnej organizacji walczącej z komunizmem. W tym czasie tomaszowskie służby bezpieczeństwa prowadzą intensywne śledztwo przeciwko grupie „Upiora”, o czym wie Czarnecki, jak również z racji tego, że studiuje w Łodzi, proponuje on Smolarczykowi zorganizowanie takiej organizacji w późniejszym terminie. Dopiero po aresztowaniach w końcu grudnia osób powiązanych z „Upiorem” Czarnecki rezygnuje ze studiów i z początkiem stycznia razem ze Smolarczykiem zaczynają organizować konspiracyjną grupę, która w swych założeniach ma być kontynuacją Konspiracyjnego Wojska Polskiego. Już w styczniu wciągają do niej byłego partyzanta 25 pp AK, w czasie okupacji również łącznika dowódcy obwodu Tomaszów Karola Żywocińskiego ps. „Orlątko”, Jana Chrzanowskiego ps. „Alan”, który z kolei wciąga do organizacji w połowie stycznia swojego znajomego z partyzantki Martina Lutyńskiego ps. „Sęp”. Zachowując najwyższe zasady konspiracji spotykają się w trójkę: Czarnecki, Chrzanowski i Lutyński na pierwszym zebraniu organizacyjnym w końcu stycznia na strzelnicy koło Brzustówki. W połowie lutego już ze Smolarczykiem odbywają wieczorem kolejne zebranie na wapiennikach również koło Brzustówki, na którym omawiają kwestię pozyskania broni. Na początku marca znów we trzech spotykają się w lesie koło Nagórzyc, na którym dokonują przeglądu posiadanej broni. Czarnecki próbuje w tym czasie nawiązać kontakt z ukrywającym się Stanisławem Jaworskim ps. „Upiór”, ale nie dochodzi to do skutku. W połowie marca Smolarczyk werbuje jeszcze do organizacji Henryka Wawrzyniaka, natomiast Czarnecki swojego znajomego z czasów szkolnych Włodzimierza Roberta².

Podczas rozpracowywania na początku 1949 roku grupy Stanisława Jaworskiego ps. „Upiór”, tomaszowskie UB otrzymuje od konfidenta informację, że powiązania z nią ma również Jerzy Smolarczyk i jest także w posiadaniu broni. W związku z tym 16 kwietnia 1949 roku szef tomaszowskiej placówki UB Władysław Szewczyk zleca dzielnicowemu Zygmuntowi Tokarskiemu, aby dobrał sobie jeszcze trzech milicjantów i razem udali się do mieszkania ojczyzna Smolarczyka, Józefa Bąka, na ulicę Świerczewskiego (obecnie Legionów) 49 i w przypadku znalezienia tam osób podejrzanych, zaarrestowania ich. Tokarski udaje się więc tam około godziny 23. razem z milicjantem Franciszkiem Michalskim i ormowcami: Marianem Cymermanem i Wiesławem Głowackim. Po przybyciu na miejsce ormowcy pozostają na dole przy ulicy, natomiast milicjanci udają się do mieszkania Bąka na pierwsze piętro. Akurat, jako że jest to Wielka Sobota, w mieszkaniu w odwiedzinach u matki jest Jerzy, który słysząc dobijanie się do drzwi milicjantów, tylko w spodniach i koszuli, wybiega na balkon i z pierwszego piętra skacze na ulicę. Już w biegu, nie trafiając, strzela z pistoletu do próbującego zatrzymać go ormowca Głowackiego i niknie w bramie kamienicy po drugiej stronie ulicy. Mimo długich poszukiwań funkcjonariuszom nie udaje się go odnaleźć. Następnego dnia rano Smolarczyk kontaktuje się z Czarneckim, pozostawiając mu swój pistolet

² **IPN Ld 6/1308**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Lutyński Martin Robert, imię ojca: Franciszek, data urodzenia: 23-03-1925, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od stycznia 1949 r. do października 1950, nielegalne przechowywanie broni palnej w latach 1948-1950 oraz próbę ucieczki z aresztu PUBP w Brzezinach w dniu 27-12-1950 r., k. 6 – 7, 18 – 23; **IPN Ld pf 12/1967**, Akta śledztwa przeciwko: Lutyński Martin, imię ojca: Franciszek, data urodzenia: 23-03-1925, podejrzany o przynależność do Konspiracyjnego Wojska Polskiego (KWP) oraz nielegalne posiadanie broni palnej, k. 12 – 15.

FN, a sam wyjeżdża na ziemie zachodnie. W nocy 23 kwietnia 1949 roku Jerzy Smolarczyk w okolicach Szklarskiej Poręby przekracza nielegalnie granicę i poprzez Czechy i Austrię przedostaje się do Francji, gdzie kontaktuje się ze swoimi braćmi Janem i Józefem i zamieszkuje w mieście Harnes podejmując pracę, jako górnik w miejscowej kopalni³.

Jerzy Smolarczyk - koniec lat pięćdziesiątych XX w.

(zdjęcie z Archiwum IPN Łódź)

Zaraz wieczorem w pierwszy dzień Wielkanocy Czarnecki zwołuje na spotkanie w alejach Wojska Polskiego (dziś J. Piłsudskiego) wszystkich konspiratorów w celu omówienia sytuacji po ucieczce Smolarczyka. Razem ustalają, że jeśliby okazało się, iż próba aresztowania Smolarczyka była spowodowana działalnością w ich organizacji, to opuszczą Tomaszów i stworzą partyzancki oddział w okolicznych lasach. W celu zwiększenia konspiracji przyjmują nowe pseudonimy: Czarnecki ps. „Pirat”, Chrzanowski ps. „Zemsta”, Robert ps. „Lew”, Lutyński ps. „Sęp” i Wawrzyniak ps. „Jasny”. W celu pozyskania dodatkowej broni opracowują plan rozbrojenia ormowców patrolujących brzegi Pilicy i pilnujących rzeki przed

³ IPN Ld 011/920, Materiały dot.: Smolarczyk Jerzy, imię ojca: Władysław, data urodzenia: 05-03-1925/05-04-1925, k. 14 – 24, 47 – 48.

kłusownikami. Sprzeciwia się temu jednak stanowczo Lutyński, co w efekcie prowadzi do konfliktu między nim a Chrzanowskim, który zarzuca Lutyńskiemu niestabilność i wnioskuje o usunięcie go z grupy. Mimo, że nie znajduje to poparcia u pozostałych członków, Lutyński sam postanawia działalność w organizacji zawiesić. Strach przed dekonspiracją i wzajemna nieufność powodują, że działalność organizacji na dwa miesiące ustaje⁴.

Martin Lutyński ps. „Sęp”

(zdjęcie ze zbiorów biblioteki Muzeum im. A. hr. Ostrowskiego w Tomaszowie Mazowieckim)

Dopiero w nocy z 30 czerwca na 1 lipca 1949 roku Henryk Wawrzyniak wraz ze swoim szkolnym kolegą Zbigniewem Mazurkiem dokonują włamania do Publicznej Średniej Szkoły Zawodowej przy ul. Św. Antoniego 57. Głównym celem włamania jest pozyskanie maszyny

⁴ **IPN Ld 6/1308**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Lutyński Martin Robert, imię ojca: Franciszek, data urodzenia: 23-03-1925, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od stycznia 1949 r. do października 1950, nielegalne przechowywanie broni palnej w latach 1948-1950 oraz próbę ucieczki z aresztu PUBP w Brzezinach w dniu 27-12-1950 r., k. 7, 49, 53; k. 126; **IPN Ld 6/1351**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Wawrzyniak Henryk, imię ojca: Józef, data urodzenia: 09-11-1927, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., ucieczkę z aresztu MUBP w Tomaszowie Mazowieckim w dniu 5 lipca 1949 r., dokonanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 126.

do pisania, która ma zostać użyta do akcji ulotkowej. Przy okazji wynoszą ze szkoły również różne drobne przedmioty jak radiodbiornik, części maszyn do szycia i rękawice bokserskie. Po wszczętym przez tomaszowską milicję śledztwie i kontroli wytypowanych podejrzanych, po czterech dniach funkcjonariusze odnajdują w mieszkaniu Wawrzyniaka w al. Wojska Polskiego 36/38 części od maszyn do szycia. W związku z tym zostaje on aresztowany i osadzony w milicyjnym areszcie przy ulicy Pilicznej. 5 lipca nocą, wyrwaną z pryczy deską, Henryk rozchyła kraty w oknie celi i ucieka z aresztu. 15 lipca tomaszowskie MO aresztuje również Zbigniewa Mazurka. Po dwóch dniach ukrywania się w okolicznych lasach Wawrzyniak nawiązuje kontakt z Czarneckim i Chrzanowskim, którzy obiecują dostarczać mu żywność i bieliznę. Podczas pobytu w lesie Wawrzyniak spotyka innego ukrywającego się już od dwóch lat przed UB tomaszowianina Kazimierza Szczepańskiego, z którym postanawiają trzymać się dalej razem. Przed 10 lipca na umówione w lesie pod Białą Górą spotkanie z Wawrzyniakiem przyjeżdżają na rowerach Czarnecki, Chrzanowski i Lutyński. Przywożą mu konserwy oraz pozostawiony przez Smolarczyka pistolet, po czym powracają do Tomaszowa, natomiast Wawrzyniak ze Szczepańskim udają się w górę Pilicy. Pod Zarzęcinem w lesie natykają się przypadkowo na ziemiankę, w której ukrywają się również poszukiwani przez UB: Jan Głęb ps. „Kruk” z Zarzęcina i Eugeniusz Polak ps. Klon” z Błogiego Rządowego, oraz współpracującego z nimi, a posiadającego osobną ziemiankę po drugiej stronie Pilicy, byłego łącznika oddziału KWP „Upiora”, Stanisława Chwałowskiego ps. „Broda” z Mokrych. Podejmują decyzję o wspólnym ukrywaniu się w lesie i w tym celu budują własną ziemiankę, do której Chwałowski zaczyna ściągać poukrywaną broń. Na początku sierpnia na kolejnym spotkaniu z Czarneckim w Grzmiącej koło Smardzewic, Wawrzyniak przekazuje informację o spotkanych w lesie uciekinierach i o chęci wstąpienia ich do konspiracyjnej organizacji. Chwałowski znany jest Czarneckiemu jeszcze z czasów działalności w oddziale KWP „Upiora”, dlatego ustala za kilka dni kolejne spotkanie już ze wszystkimi konspiratorami w lesie koło Zarzęcina. 17 sierpnia do lasu pomiędzy Trestą a Zarzęcinem przyjeżdżają na rowerach Czarnecki, Chrzanowski, Robert i Wiktor Dziedziński, szwagier Szczepańskiego, który już wcześniej udzielał mu pomocy dostarczając żywność i bieliznę. W lesie oczekują już na nich Wawrzyniak, Szczepański, Chwałowski, Głęb i Polak. Wspólnie podejmują decyzję o utworzeniu partyzanckiej grupy o podłożu politycznym, której zadaniem będzie walka z obecnym ustrojem poprzez rozbijanie spółdzielni i instytucji publicznych. Jako nazwę grupy Czarnecki proponuje Konspiracyjne Wojsko Polskie, na co wszyscy przystają. Ustalają również, że cała broń oddziału będzie przechowywana w leśnym bunkrze i tylko wykorzystywana w czasie przeprowadzanych akcji. Dlatego Wawrzyniak z Chrzanowskim udają się rowerami do wsi Marianka do gospodarza Antoniego Leszczyńskiego, u którego kilkakrotnie już melinowali, a od którego przywożą dwa pozostawione na przechowanie pistolety. Jako, że Czarnecki i Robert nie mogą jeszcze pozostać w lesie, ponieważ złożyli znów podania o przyjęcie na studia i oczekują odpowiedzi, umawiają się więc na kolejne spotkanie za kilka dni, na którym ma być ustalona struktura oddziału i plan działania. Spotkanie to nie dochodzi jednak do skutku, ponieważ 18 sierpnia rano, po wcześniejszym donosie konfidenta, że w lesie pod Zarzęcinem przebywa duża grupa młodych ludzi, piotrkowskie i opoczyński UB przeprowadza obławę, w wyniku której zostają zatrzymani w ziemnym bunkrze Jan Głęb i Eugeniusz Polak. Ubegy odnajdują także sąsiednią ziemiankę, w której znajdują tylko niemiecki rkm, automat MP i dwa pistolety, ponieważ Wawrzyniak, Szczepański i Chwałowski

w porę ostrzeżeni głośnymi rozmowami wpływ pokonują Pilicę i zaszywają się w lasy w okolicach Mokrych⁵.

Na rozprawie Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi, odbywającej się na sesji wyjazdowej w Piotrkowie w dniu 11 stycznia 1950 roku, Jan Głąb nie przyznaje się do kontaktów z konspiracyjną grupą, a tylko do nielegalnej produkcji w swojej ziemiance bimbru i za to zostaje skazany na jeden rok więzienia. Natomiast na osobnej rozprawie przed tym samym sądem odbywającej się już po odwołaniach w Łodzi w dniu 25 września 1950 roku, Eugeniusz Polak, z powodu wcześniejszych zarzutów o nielegalne posiadanie broni i będąc z tego powodu poszukiwany listem gończym, zostaje skazany na łączną karę 10 lat więzienia. Eugeniusz Polak umiera w więziennym szpitalu w Sieradzu 30 sierpnia 1951 roku. Jako przyczynę zgonu podano gruźlicę jamisto wysiękową i gruźlicze zapalenie otrzewnej⁶.

Po ucieczce trójki partyzantów na drugą stronę Pilicy, Chwałowski podejmuje decyzję o pozostaniu w swojej ziemiance w lesie w okolicach Mokrych, natomiast Wawrzyniak ze Szczepańskim przechodzą pod Wolę Wiaderną, gdzie 26 sierpnia Szczepański kontaktuje się ze szwagrem Wiktorem Dziedzińskim, zamieszkałym na ulicy Waryńskiego 41 (dziś Hallera), natomiast Wawrzyniak udaje się pod mieszkanie referenta UB Mariana Śmiałka na ulicę Słowackiego, chcąc wykonać na nim wyrok śmierci. Podczas oczekiwania pod mieszkaniem zostaje jednak zauważony przez przechodzący akurat tamtędy patrol ORMO. Dochodzi między nimi do wymiany ognia, z powodu którego „Jasny” musi uchodzić w kierunku lasu. 28 sierpnia w niedzielę Dziedziński wraz z powiadomionym Czarneckim i żoną Zofią udają się do lasu pod Wolę Wiaderną z czystą bielizną i żywnością dla ukrywających. Na spotkaniu Czarnecki informuje, że aby utrzymać partyzantów muszą wykonać jakąś akcję w celu pozyskania gotówki. Szczepański proponuje więc odebranie pieniędzy kasjerowi zbierającemu utarg ze sklepów spółdzielczych w Ujeździe, na co pozostali wyrażają zgodę. Kilka dni później

⁵ **IPN Ld 6/1971**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Czarnecki Jan, imię ojca: Stefan, data urodzenia: 22-07-1928; Chrzanowski Jan, imię ojca: Józef, data urodzenia: 15-10-1924; Robert Włodzimierz, imię ojca: Jan, data urodzenia: 12-10-1927, oskarżeni o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., dokonywanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 88 – 89; **IPN Ld 6/1351**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Wawrzyniak Henryk, imię ojca: Józef, data urodzenia: 09-11-1927, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., ucieczkę z aresztu MUBP w Tomaszowie Mazowieckim w dniu 5 lipca 1949 r., dokonanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 126 – 129; **IPN Ld 6/1308**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Lutyński Martin Robert, imię ojca: Franciszek, data urodzenia: 23-03-1925, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od stycznia 1949 r. do października 1950, nielegalne przechowywanie broni palnej w latach 1948-1950 oraz próbę ucieczki z aresztu PUBP w Brzezinach w dniu 27-12-1950 r., k. 7.

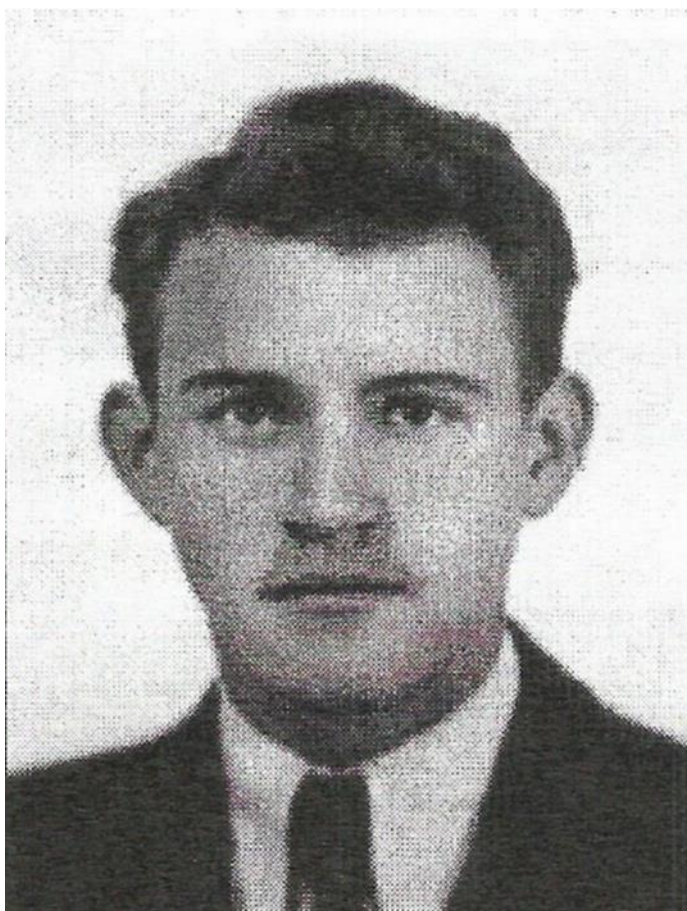
⁶ **IPN Ld 6/819**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Głąb Jan, imię ojca: NN, data urodzenia: 27-11-1924, oskarżony o niepoinformowanie władz bezpieczeństwa o fakcie nielegalnego przechowywania broni przez Eugeniusza Polaka w lesie koło wsi Zarzęcin latem 1949 r., k. 38 -40; **IPN Ld 6/1131**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Polak Eugeniusz, imię ojca: Julian, data urodzenia: 14-07-1922, oskarżony o nielegalne przechowywanie broni we wsi Błogie Rządowe w okresie maja do sierpnia 1949 r., k. 205 – 214.

Czarnecki rowerem udaje się do Ujazdu w celu przeprowadzenia wywiadu, do kogo sprzedawcy po zamknięciu sklepów odnoszą pieniądze. Ustala, że cały utarg odbiera sołtys Ujazdu, Franciszek Zimnicki. Już na samym początku września, Czarnecki, Chrzanowski i Robert znów rowerami jadą do Ujazdu w celu zaobserwowania gdzie zamieszkuje Zimnicki i kiedy najbezpieczniej będzie można przeprowadzić akcję. Wszystkie uwagi następnego dnia w lesie pod Wiadernem Czarnecki przekazuje Wawrzyniakowi i Szczepańskiemu, którzy mają być głównymi wykonawcami zaboru funduszy. Razem ustalają, że najlepiej i najbezpieczniej akcję będzie można przeprowadzić 5 września. Niestety na ten dzień Czarneckiemu i Robertowi zostają wyznaczone egzaminy na studia i muszą wyjechać do Łodzi, natomiast Chrzanowski musi koniecznie być w pracy. Dlatego „Pirat” wtajemnicza w całą akcję swojego kolegę z czasów gimnazjum Aleksandra Wojtalczyka ps. „Parys”, który ma przeprowadzić w tym dniu wywiad w Ujeździe, czy pieniądze ze wszystkich sklepów zostały już zebrane i natychmiast powiadomić o tym Wawrzyniaka ze Szczepańskim. 5 września cała trójka po południu udaje się rowerami w kierunku Ujazdu. W niewielkim lasku przed miejscowością pozostaje Wawrzyniak ze Szczepańskim, natomiast Wojtalczyk udaje się pod dom sołtysa i po obserwacji i stwierdzeniu, że wszyscy już dostarczyli kasjerowi pieniądze, natychmiast powiadamia o tym pozostałą dwójkę i razem powracają do Ujazdu. Do domu Zimnickiego z odbezpieczoną bronią wchodzi Wawrzyniak ze Szczepańskim i ze stołu w mieszkaniu zabierają 730 tysięcy złotych, po czym oddalają się na rowerach w kierunku Tomaszowa. Po dotarciu do Tomaszowa Wojtalczyk udaje się do swojego miejsca zamieszkania, natomiast Wawrzyniak ze Szczepańskim dojeżdżają na Ludwików, gdzie u zaprzyjaźnionego gospodarza Bronisława Sztandery pozostawiają rowery i już pieszo przemierzają się na melinę do Leszczyńskiego w Mariance⁷.

Z zarekwirowanych w Ujeździe pieniędzy Wojtalczyk wysłał przebywającemu w Łodzi Czarneckiemu 14 tysięcy złotych. 250 tysięcy złotych Szczepański daje Wawrzyniakowi, a resztę zachowuje dla siebie. W końcu września po powrocie z Łodzi Czarnecki spotyka się z ukrywającymi w Grzmiącej koło Smardzewic. Próbuje odzyskać od Szczepańskiego potrzebne na bieżącą działalność konspiracyjną pozostałe pieniądze, jednak ten nie chce wszystkiego oddać i przekazuje mu tylko 100 tysięcy złotych. Doprowadza to do konfliktu w wyniku czego Szczepański zostaje wyrzucony z grupy i wyjeżdża wraz z narzeczoną na ziemie zachodnie do

⁷ **IPN Ld 6/1351**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Wawrzyniak Henryk, imię ojca: Józef, data urodzenia: 09-11-1927, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., ucieczkę z aresztu MUBP w Tomaszowie Mazowieckim w dniu 5 lipca 1949 r., dokonanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 130; **IPN Ld 6/1971**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Czarnecki Jan, imię ojca: Stefan, data urodzenia: 22-07-1928; Chrzanowski Jan, imię ojca: Józef, data urodzenia: 15-10-1924; Robert Włodzimierz, imię ojca: Jan, data urodzenia: 12-10-1927, oskarżeni o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., dokonywanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 89 – 90; **IPN Ld pf 10/715 t. 1**, Materiały PUBP/PUdsBP w Brzezinach dotyczące napadów rabunkowych dokonanych na terenie powiatu brzezińskiego w latach 1947-1956, k. 187; **IPN Ld pf 10/89**, Raporty miesięczne PUBP w Brzezinach za 1949 r. oraz formularze i tablice statystyczne dotyczące działalności PUBP za styczeń-maj 1949 r., k. 24.

swojej siostry Anny Purgał zamieszkałej w Bierutowie w powiecie oleśnickim. W końcu listopada poprzez znajomego swojego szwagra, Nowocina z Oleśnicy, udaje im się przedostać przez zieloną granicę do amerykańskiej strefy okupacyjnej w Niemczech.

Włodzimierz Robert ps. "Lew"

(zdjęcie ze zbiorów biblioteki Muzeum im. A. hr. Ostrowskiego w Tomaszowie Mazowieckim)

W związku z tym, że zarówno Czarneckiemu jak i Robertowi nie udaje dostać się na studia wyższe, podejmują wraz z Chrzanowskim decyzję o rozpoczęciu działalności partyzanckiej i 3 października dołączają pod Trestą już na stałe do Wawrzyniaka. Aby zdobyć fundusze na utrzymanie i wyekwipowanie oddziału postanawiają jeszcze tego samego dnia przeprowadzić akcję na kasjera gminnej spółdzielni i posterunek MO w Mniszkowie. Po wtargnięciu do mieszkania kasjera zastają tylko jego córkę Sabinę Gwiazdę, od której uzyskują informacje, że ojciec wyjechał do Opoczna po pieniądze. Przeszukują więc mieszkanie i odnajdują kasę, w której znajduje się tylko około 2 tysięcy złotych, dlatego postanawiają poczekać na kasjera, ale dowiadują się, że ktoś w tym czasie zameldował już o ich pobycie na miejscowej poczcie. Udaje się tam Czarnecki z Chrzanowskim i po zerwaniu telefonicznych łączy cała grupa, widząc zbliżający się samochód ciężarowy, wycofuje się na melinę do Leszczyńskiego w Marianne. Następnego dnia przechodzą Pilicę i odnajdują w swojej ziemiance Stanisława Chwałowskiego ps. „Broda”. Razem ustalają, że przeprowadzą akcję na urzędników przewożących kasę z banku do Tomaszowskiej Fabryki Dywanów na wypłaty dla

pracowników. Jeszcze we wrześniu Czarnecki wciąga do organizacji kolejnego tomaszowianina, Mariana Głoda ps. „Ziemowit”, który ma opracowywać plany kolejnych akcji na placówki handlu na terenie miasta i to on właśnie przekazuje już wcześniej Czarneckiemu informację, że przewóz pieniędzy i wypłata odbędą się 6 października. Po tych wstępnych ustaleniach „Pirat” i „Zemsta” udają się na Ludwików do gospodarstwa Sztandery skąd kontaktują się z Wojtalczykiem, który ma obserwować, kiedy pieniądze z banku zostaną pobrane i poinformować o tym pozostałych. Następnie wieczorem tego samego dnia Czarnecki udaje się do swojego znajomego w Tomaszowie, Zbigniewa Zawadzkiego ps. „Kruk”, od którego ma odebrać swój rower. Zawadzki, jako bardzo dobry kierowca samochodowy, może być przydatny, dlatego Czarnecki wtajemnicza go we wszystkie szczegóły mającej się odbyć akcji. Zawadzki wyraża zgodę na wzięcie w tym udziału i przyrzeka przyjechać pożyczonym rowerem następnego dnia na wyznaczone miejsce przy szosie piotrkowskiej w lesie za Polichnem. 5 lipca rano Czarnecki z Chrzanowskim powracają do ziemianki pod Mokrymi i już wszyscy razem wieczorem z bronią przechodzą do lasu pod Polichnem. Tutaj dociera do nich rowerem Zbigniew Zawadzki. Przenocowują w lesie i rano 6 października na drodze z Piotrkowa zatrzymują ciężarówkę elektrowni piotrkowskiej, którą udają się w kierunku Tomaszowa. Tuż przed miastem spotykają jadącego rowerem Wojtalczyka, który informuje ich, że urzędnicy z pobranymi pieniędzmi wyjechali już bryczką z banku. Podjeżdżają więc szybko samochodem na ulicę Jeziorną (dziś Farbiarska), gdzie ma być przeprowadzona cała akcja. Pech chce, że akurat w tym czasie ulicą przechodzi członek ORMÓ, Jaworski, który w rozstawionych partyzantach rozpoznaje poszukiwanego Wawrzyniaka. Zostaje on przez konspiratorów zatrzymany, jednak Chwałowski nakazuje go puścić wolno i proponuje z powodu zbyt dużego ryzyka zdekonspirowania przerwanie akcji. Wszyscy ładują się ponownie na ciężarówkę i odjeżdżają w kierunku Wiaderna. Po drodze „Broda” rzuca pomysł przeprowadzenie rekwizycji towarów w spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Przygłowie, na co pozostali przystają. Po przyjeździe do Przygłowa wszyscy z wyciągniętą bronią wchodzą do budynku spółdzielni, z którego wynoszą 6 litrów wódki, dużą ilość papierosów, kilka butelek wina, miodu, niewielką ilość cukierków oraz około 5 tysięcy gotówki, łącznie wszystkiego na sumę 93 tysięcy 380 złotych. Zawadzki na polecenie Wawrzyniaka wypisuje ekspedientce pokwitowanie o treści „Niniejszym kwitujemy pobranie materiałów, tych, których nie ma. Podziemne WP” i po tym ciężarówką odjeżdżają w kierunku Mokrych. Przed Mokrymi zwalniają kierowcę i już na pieszo z towarem pokonują Pilicę w bród i docierają na melinę u Leszczyńskiego w Mariance. Następnego dnia rano, 7 października, Czarnecki, Chrzanowski, Robert i Zawadzki udają się do Tomaszowa w celu odebrania od kolejnego tomaszowianina współpracującego z grupą, Stanisława Burcharta ps. „Świerk”, zakupionej wcześniej broni. Po akcji w Przygłowie zaalarmowane służby UB i KBW z Piotrkowa urządzają tego dnia rano obławę w lasach wokół Błogiego i między Trestą a Smardzewicami zatrzymują idących leśną drogą czterech partyzantów, jednak nie odkrywają zakonspirowanego w lesie bunkra. W toku prowadzonego śledztwa tomaszowskie UB aresztuje 12 października Aleksandra Wojtalczyka, 30 listopada Wiktora Dziedzińskiego a 7 grudnia Mariana Głoda i Stanisław Burcharta. 6 grudnia opoczyńskie UB aresztuje Antoniego Leszczyńskiego i Bronisława Sztanderę. Na trop

Martina Lutyńskiego ubecy wpadają podczas rozpracowywania lokalnych struktur Armii Krajowej i aresztują go dopiero 20 października 1950 roku⁸.

Główna rozprawa przeciwko konspiratorom odbywa się na sesji wyjazdowej Wojskowego Sądu Rejonowego z Łodzi w Piotrkowie Trybunalskim w dniu 1 czerwca 1950 roku, na której to Jan Czarnecki ps. „Pirat” zostaje skazany na karę dożywotniego więzienia, Włodzimierz Robert ps. „Lew” na 15 lat, Aleksander Wojtalczyk ps. „Parys” na 10 lat, Zbigniew Zawadzki ps. „Kruk” na 8 lat i Marian Głód ps. „Ziemowit” na 5 lat Jan Chrzanowski ps. „Zemsta” podczas brutalnych przesłuchań w piotrkowskim UB popada w chorobę psychiczną i z tego powodu nie zostaje objęty aktem oskarżenia, lecz umieszczony w zakładzie psychiatrycznym w Kochanówce pod Łodzią. Stanisław Burchart ps. „Świerk” przez ten sam sąd w dniu 31 sierpnia 1950 roku w Piotrkowie zostaje skazany na 1 rok więzienia. Zbigniewa Mazurka już 17 października 1949 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie skazuje za napaść na szkołę na 2 lata więzienia, ale Wojskowy Sąd Rejonowy w Łodzi 5 maja 1950 roku podwyższa mu karę do 3 lat. 18 marca 1950 roku również na sesji wyjazdowej w Piotrkowie, Wojskowy Sąd rejonowy w Łodzi karze Wiktora Dziedzińskiego 6 latami więzienia, a dla jego żony Zofii z powodu ciąży odstępuje od wymierzenia kary. Martin Lutyński ps. „Kilof” sądzony jest przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Łodzi dopiero 15 marca 1951 roku i zostaje skazany na 10 lat więzienia. 27 lutego 1950 roku ten sam sąd skazuje za pomoc udzielaną partyzantom Antoniego Leszczyńskiego na 10 lat, a Bronisława Sztandereę na 8 lat więzienia⁹.

⁸ **IPN Ld 6/1971**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Czarnecki Jan, imię ojca: Stefan, data urodzenia: 22-07-1928; Chrzanowski Jan, imię ojca: Józef, data urodzenia: 15-10-1924; Robert Włodzimierz, imię ojca: Jan, data urodzenia: 12-10-1927, oskarżeni o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., dokonywanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 5, 17 – 19, 23 – 27, 34 – 37, 40 – 41, 91 – 95; **IPN Ld 6/1351**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Wawrzyniak Henryk, imię ojca: Józef, data urodzenia: 09-11-1927, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., ucieczkę z aresztu MUBP w Tomaszowie Mazowieckim w dniu 5 lipca 1949 r., dokonanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 9, 130 – 132; **IPN Ld 6/1308**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Lutyński Martin Robert, imię ojca: Franciszek, data urodzenia: 23-03-1925, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od stycznia 1949 r. do października 1950, nielegalne przechowywanie broni palnej w latach 1948-1950 oraz próbę ucieczki z aresztu PUBP w Brzezinach w dniu 27-12-1950 r., k. 8 – 9; **IPN Ld 6/897**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Dziedziński Wiktor, imię ojca: Jakub, data urodzenia: 21-07-1912 i Dziedzińska Zofia, imię ojca: Józef, data urodzenia: 30-08-1926, oskarżeni o pomoc poszukiwanym przez UB Kazimierzowi Szczepańskiemu i Henrykowi Wawrzyniakowi poprzez przekazanie informacji, bielizny i amunicji, a także dostarczanie żywności i udzielanie schronienia w Tomaszowie Mazowieckim w okresie lipiec-październik 1949 r., k. 105 – 106; **IPN Ld pf 10/715 t. 2**, Materiały PUBP w Brzezinach dotyczące napadów rabunkowych dokonanych na terenie powiatu brzezińskiego w latach 1947-1951, k. 40.

⁹ **IPN Bu 0186/218**, Opracowanie Nr 219, nazwa organizacji: Konspiracyjne Wojsko Polskie - Pirat, dowódca: Jan Marian Czarnecki, ps. Grom, Pirat, okres działalności: marzec - październik 1949 r., k. 7 – 8, 10 – 12, 14, 17, 19; **IPN Ld 6/897**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Dziedziński Wiktor, imię ojca: Jakub, data urodzenia: 21-07-1912 i Dziedzińska Zofia, imię ojca: Józef, data urodzenia: 30-08-1926, oskarżeni o pomoc poszukiwanym przez UB Kazimierzowi Szczepańskiemu i Henrykowi Wawrzyniakowi poprzez przekazanie informacji, bielizny

Po tych aresztowaniach Wawrzyniak z Chwałowskim nie podejmują do końca października żadnych działań, pozostając w ukryciu w swojej ziemiance pod Trestą. Z powodu braku funduszy na wyżywienie 4 listopada Wawrzyniak na drodze prowadzącej z Błogiego na Podklasztorze zatrzymuje kasjera skupu żywca ze spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Błogiem, Mieczysława Bryka, któremu odbiera 30 tysięcy złotych gotówki. 11 listopada już wspólnie z Chwałowskim przeprowadzają akcję na spółdzielnię w Swolszewicach Dużych, z której wynoszą towaru na sumę 254 tysięcy złotych. Po tej akcji tomaszowskie UB wszczyna rozpracowanie operacyjne mające na celu pochwycenie partyzantów i dlatego 30 listopada ubecki agent, poprzez Mariana Głoda ps. „Ziemowit” ściąga Wawrzyniaka pod pozorem dostarczenia zapalników do granatów do mieszkania jego kuzyna Antoniego Tworakowskiego na ulicę Brzozową, gdzie zostaje urządzona zasadzka. „Jasny” zostaje zatrzymany i podczas brutalnego przesłuchania wyraża zgodę na wskazanie tajnego bunkra, w którym ma przebywać Chwałowski. Następnego dnia pod Trestę udają się ze skutym i prowadzonym na sznurze Wawrzyniakiem funkcjonariusze tomaszowskich służb w celu pochwycenia „Brody”, jednak przy zamaskowanym bunkrze natykają się tylko na obławę urządzoną przez opoczyńskie UB i cała akcja spala na panewce. Większość zarzucanych Wawrzyniakowi przestępstw dokonana była na terenie powiatu piotrkowskiego, dlatego zostaje on po 2 tygodniach przekazany UB w Piotrkowie. Do maja 1950 roku prowadzone jest intensywne śledztwo, podczas którego jest on wielokrotnie przesłuchiwany i bity. 6 maja Henryk symuluje atak wyrostka robaczkowego i z tego powodu zostaje umieszczony w szpitalu w Piotrkowie pod strażą dwóch milicjantów. Korzystając z ich nieuwagi 7 maja nocą wychodzi przez nikogo niezatrzymywany ze szpitala i udaje się w kierunku Tomaszowa. Mylą mu się jednak w ciemności kierunki i z Piotrkowa udaje się w stronę Rozpry, gdzie nad ranem nieznajomy gospodarza daje mu ubranie i wskazuje odpowiedni kierunek. Przez dwa tygodnie ukrywa się w lasach koło Lubienia, po czym wzdłuż Pilicy przechodzi pod Mokre, gdzie nawiązuje powtórnie kontakt z Chwałowskim. Z powodu częstego przeczesywania terenu przez wojska KBW poszukujące Chwałowskiego ustalają, że będą ukrywać się osobno, a kontaktować tylko na wykonywanie akcji. Dlatego Chwałowski pozostaje w swoim zamaskowanym bunkrze pod Mokrymi, natomiast Wawrzyniak przechodzi w lasy pod Spałę. Wawrzyniak z powodu braku broni nie jest w stanie w przypadku natknięcia się na UB podjąć obrony, więc dlatego 16 sierpnia 1950 roku wieczorem wspólnie z Chwałowskim nachodzą mieszkanie członka PZPR i ORMO, leśniczego Jana Pawlika w Trzebiatowie, któremu odbierają broń służbową kbk, a którą zachowuje Wawrzyniak. Pod koniec sierpnia „Jasny” przeprowadza sam w godzinach

i amunicji, a także dostarczanie żywności i udzielanie schronienie w Tomaszowie Mazowieckim w okresie lipiec-październik 1949 r., k. 104 – 107; **IPN Ld 6/1308**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Lutyński Martin Robert, imię ojca: Franciszek, data urodzenia: 23-03-1925, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od stycznia 1949 r. do października 1950, nielegalne przechowywanie broni palnej w latach 1948-1950 oraz próbę ucieczki z aresztu PUBP w Brzezinach w dniu 27-12-1950 r., k. 99 -101; **IPN Ld 6/1338**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Mazurek Zbigniew, imię ojca: Jan, data urodzenia: 21-09-1929, oskarżony o zatajenie przed władzami bezpieczeństwa informacji o osobach nielegalnie przechowujących broń palną na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w 1949 r., k. 4 – 7; **IPN Ld 6/1097**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Burchart Stanisław, imię ojca: Jan, data urodzenia: 02-01-1930, oskarżony o nielegalne przechowywanie broni w Tomaszowie Mazowieckim w okresie od lipca do października 1949 r., k. 101 – 102.

popołudniowych akcję na pocztę w Błogiem, jednak okazuje się, że w kasie nie ma pieniędzy, ponieważ codziennie na południe są one odwożone przez przewoźnika do Sulejowa. 27 września Wawrzyniak w lesie na drodze prowadzącej z Błogiego do Sulejowa o godzinie 13. urządza więc zasadzkę na przewoźnika poczty Stanisława Biazika, który akurat tego dnia nie przewozi pieniędzy, dlatego odbiera mu tylko rower marki „Torpedo”. Następnego dnia, 28 sierpnia udaje się tym rowerem do spółdzielni w Nagórzycach, gdzie po wypiciu kilku kieliszków wódki, pod bronią, wylegitymowuje przebywające tam osoby i objija kolbą pistoletu przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej w Goleszach Bolesława Bogusławskiego oraz sołtysa gromady Nagórzyce Antoniego Jabrzyka, jednocześnie niszcząc im dokumenty. Następnie schodzi w dół w kierunku Pilicy i postanawia pod drzewem odpocząć. Powiadomione telefonicznie tomaszowskie i piotrkowskie służby bezpieczeństwa natychmiast wyjeżdżają do Nagórzyc urządzając obławę. Przechesują teren z psami, jednak nigdzie nie mogą odnaleźć poszukiwanego. Dopiero po dwóch godzinach funkcjonariusze Śmiałek i Sokołowski schodzą w kierunku Pilicy i zauważają odwróconego do nich plecami Wawrzyniaka. Podchodzą do niego po cichu i w odległości kilku kroków Śmiałek nakazuje mu unieść ręce do góry, natomiast Sokołowski łapie za przewieszony przez plecy Henryka karabin, na co ten wrywa się i zaczyna uciekać w kierunku Pilicy. Ubecy oddają kilka niecelnych strzałów i ruszają za nim w pogoń. Już w biegu Wawrzyniak zrzuca z siebie górne ubranie, a będąc nad brzegiem rzeki zaczyna ściągać spodnie, jednak dopada go tu Śmiałek i oddaje strzał trafiając w bok, co powoduje jego zatrzymanie. Zostaje przewieziony do Brzezin i umieszczony w więziennym lazarecie. Na rozprawie odbywającej się 12 kwietnia 1951 roku w Łodzi Wojskowy Sąd Rejonowy skazuje Henryka Wawrzyniaka ps. „Jasny” na karę dożywotniego więzienia. Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie na posiedzeniu niejawnym 20 września 1951 łagodzi mu karę do 15 lat. 15 stycznia 1957 roku, podczas porannego obchodu strażnicy z więzienia w Sieradzu znajdują w celi powieszzone ciało Henryka Wawrzyniaka. Mimo wielu widocznych śladów udziału w śmierci osób trzecich, lekarz więzienny kwalifikuje ją, jako samobójstwo¹⁰.

¹⁰ **IPN Ld 6/1351**, Akta w sprawie karnej przeciwko: Wawrzyniak Henryk, imię ojca: Józef, data urodzenia: 09-11-1927, oskarżony o działalność w nielegalnej organizacji Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca 1949 r. do września 1950 r., ucieczkę z aresztu MUBP w Tomaszowie Mazowieckim w dniu 5 lipca 1949 r., dokonanie szeregu kradzieży i napadów na terenie powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, brzezińskiego i opoczyńskiego w 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej w latach 1945-1950, k. 10 – 38, 105 – 155, 189 – 297; **IPN Ld pf 12/572**, Akta śledztwa przeciwko: Czarnecki Jan, imię ojca: Stefan, data urodzenia: 22-07-1928; Chrzanowski Jan, imię ojca: Józef, data urodzenia: 15-10-1924; Robert Włodzimierz, imię ojca: Jan, data urodzenia: 12-10-1927 i inni, podejrzani o przynależność do Konspiracyjnego Wojska Polskiego (KWP) na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od marca do grudnia 1949 r., napad rabunkowy na kasjera Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Ujeździe we wrześniu 1949 r. oraz nielegalne posiadanie broni palnej, k. 190 – 197; **IPN Bu 2241/59**, Gradecki A. i Śmiałek M., PPR w walce z reakcyjnym podziemiem o umocnienie władzy ludowej w województwie łódzkim. Relacja nr 94, s. 5 – 9.

Stanisław Chwałowski ps. „Broda” po aresztowaniu Wawrzyniaka nawiązuje kontakt z kilkoma byłymi członkami z Armii Krajowej z okolic Sulejowa i z nimi już na terenie południowego powiatu opoczyńskiego i piotrkowskiego podejmuje dalszą działalność antykomunistyczną. W dniu 4 lipca 1952 roku w wyniku akcji oddziałów KBW zostaje aresztowany w podziemnym bunkrze we wsi Przyglów i skazany na karę dożywotniego więzienia, zmienioną na mocy amnestii 1956 roku na 12 lat¹¹.

Jan Marian Czarnecki po wyjściu z więzienia we Wronkach

(zdjęcie ze zbiorów biblioteki Muzeum im. A. hr. Ostrowskiego w Tomaszowie Mazowieckim)

Jan Marian Czarnecki ps. „Pirat” opuszcza na mocy amnestii więzienie we Wronkach 1 czerwca 1956 roku. Na jesieni tego roku podejmuje studia na wydziale historii sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, które kończy w 1960. Po studiach zamieszkuje w Warszawie, gdzie zajmuje się publicystyką kulturalną i fotografią, pisząc artykuły do różnych wydawnictw. W latach osiemdziesiątych powraca do Tomaszowa i po 1989 roku piastuje funkcję przewodniczącego Oddziału Tomaszów Mazowiecki Ogólnokrajowego Związku Byłych Żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego oraz organizuje i zostaje wiceprzewodniczącym Oddziału Związku Byłych Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego w Tomaszowie

¹¹ IPN Bu 0186/225, Opracowanie Nr 226, dowódca: Stanisław Chwałowski ps. Brocki, Wujek, Stary, Łukasz, Zemsta, okres działalności: lato 1950 r. - wrzesień 1952 r., obszar działalności: pow. Piotrków, pow. Opoczno, k. 6 – 10, 13.

Mazowieckim oraz członkiem Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych przy Starości Tomaszowskim.

Jan Marian Czarnecki umiera w Warszawie 1 kwietnia 2011 roku i zostaje pochowany w rodzinnym grobowcu na cmentarzu przy ulicy Smutnej w Tomaszowie Mazowieckim¹².

**Jan Marian Czarnecki ps. "Pirat" – 2004 rok
(zdjęcie z APPTM w Tomaszowie Mazowieckim)**

¹² APPTM, Zespół: 49/724/0 Zbiór Jana Czarneckiego.